

UDK: (047.3):368.023.1+368.029(439.55)(497.15)(497.16)(497.13)(495.6)(497.12)(497.11)

Zorana Z. Nikolić Joldić, dipl. filolog¹

28. SUSRET OSIGURAVAČA I REOSIGURAVAČA U SARAJEVU

SORS OGLEDALO REGIONALNE OSIGURAVAJUĆE PRAKSE

Dvadeset osmi SorS, regionalni susret osiguravača i reosiguravača, održan je od 7. do 9. juna ove godine u Sarajevu. Hotel „Bristol“ bio je tradicionalno poprište korisnih predavanja, prezentacija i okruglih stolova na goruće teme koje se dotiču osiguravajućih društava iz regiona. Poznat kao dobro mesto razmene ideja i iskustava iz delatnosti osiguranja, SorS je i posle dvadeset i osam godina održavanja privukao 130 učesnika iz 18 zemalja sveta. Članovi Udruženja SorS predstavnici su 15 osiguravajućih kuća iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Makedonije, Slovenije i Srbije, što tom udruženju daje poseban značaj u smislu boljeg regionalnog povezivanja tržišta osiguranja. Zlatni sponzor susreta ove godine bio je reosiguravač „Trust Re“, srebrni kompanija „C Consulting“, dok se kompanija „Tectus“ našla u ulozi tehničkog organizatora. Časopis „Svijet osiguranja“ bio je medijski pokrovitelj događaja.

Rezultati regionalnih tržišta na otvaranju SorS-a

Kako se već i na prethodnim susretima ustalila praksa, i ove godine su na otvaranju skupa prikazani pokazatelji poslovanja osiguravajućih društava po regionima – u BiH, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Makedoniji, Sloveniji i Srbiji.

U ime Agencije za osiguranje u Bosni i Hercegovini **Suzana Šakotić** iznela je statistiku o ukupnoj premiji osiguranja koja je u BiH u 2016. iznosila 324 miliona evra, odnosno 6,42 posto više nego lane. Odnos udela neživotnog i životnog osiguranja u ukupnoj premiji je 79,61 posto u korist neživotnog osiguranja, odnosno 20,39 posto u korist životnih osiguranja. Prema njenim rečima, u ovoj državi posluje 27 društava

---

¹ Autor je specijalista u Odeljenju za informisanje i izdavačku delatnost, Kompanija „Dunav osiguranje“ a.d.o.
I-mejl: zorana.nikolic-joldic@dunav.com
Rad je primljen: 19. 7. 2017.
Rad je prihvaćen: 20. 7. 2017.

i u prvih pet ulaze „Uniq“, „Sarajevo osiguranje“, „Euroherc BiH“, „Bosna Sunce osiguranje“ i „Croatia“, a kako je Šakotićeva kazala, ukupna premija po glavi stanovnika u BiH iznosi 80 evra. Kada su u pitanju izazovi pred kojima se nalaze osiguravači u toj zemlji, Suzana Šakotić je navela konsolidovanje tržišta spajanjem i akvizicijom, jačanje kapaciteta nadzornih tela radi sprovođenja Solventnosti II, aktivniju ulogu Udruženja osiguravača u promociji osiguranja i povećanje poverenja u tu delatnost, uz napomenu da će posebno osetljivo područje biti liberalizacija tržišta osiguranja od auto-odgovornosti.

Crnogorsko tržište osiguranja predstavio je **Nebojša Šćekić** iz Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore. Prema pregledu učešća u ukupnoj premiji osiguranja, u toj zemlji osiguranje od auto-odgovornosti čini 43,97 procenata premije, životna osiguranja 17,07, imovinska 12,37, osiguranje od nezgode 11,99 procenata, dok na automobilski kasko otpada 6,34 posto, a na zdravstvena osiguranja svega 2,22 odsto od ukupne premije. Kako je Šćekić izvestio okupljene, lider crnogorskog tržišta je „Lovćen osiguranje“ s tržišnim udelom od 37,31 posto, a zatim „Sava Montenegro“ sa 14,55 odsto, „Đenerali“ sa 13,67, i „Uniqa neživot“ sa 13,09 posto udela na tržištu. Osiguravači u Crnoj Gori u 2016. godini, prema njegovim rečima, generisali su ukupnu premiju od 80 miliona evra, 66 miliona iz neživotnih i 13 miliona evra iz životnih osiguranja, dok je njihova ukupna neto dobit iznosila 3,83 miliona evra.

Dr Damir Zorić, predsednik Upravnog odbora Hrvatskog ureda za osiguranje, prikazao je podatak da je na hrvatskom tržištu zaključno sa 30. septembrom 2016. godine ukupna imovina finansijskog sistema u Hrvatskoj iznosila 562 milijarde kuna, i dodao da je ukupna imovina osiguravajućih društava u toj zemlji u 2015. godini iznosila oko 40 milijardi kuna. Zorić je objasnio i da se u Hrvatskoj broj osiguravajućih društava smanjuje, što se pripisuje ulasku u EU i mogućnosti osnivanja predstavništava u zemljama EU. Nasuprot tome, broj društava za zastupanje povećao se za trideset i dva, a broj obrta za zastupanje u osiguranju za 86. Broj društava za osiguranje iz drugih država članica za koje je Hanfa primila obaveštenje o nameri pružanja usluga u Republici Hrvatskoj povećao se za 42. Što se tiče udela premije osiguranja u BDP u toj zemlji, on iznosi 2,55 posto, u odnosu na prosek zemalja EU koji je 7,6 posto. Premija osiguranja po stanovniku u Hrvatskoj je 279 evra, od čega 186 evra za neživotna i 93 evra za usluge životnih osiguranja. Kako je naglasio Zorić, ova statistika je daleko ispod proseka EU, koji iznosi 1.843 evra, koliko stanovnici ostalih članica Unije izdvajaju godišnje za osiguranje.

Društva za osiguranje s većinskim domaćim kapitalom imaju veći udeo u premiji neživotnih osiguranja (64,34%), dok društva za osiguranje u većinskom inostranom vlasništvu beleže veći udeo u premiji životnih osiguranja (72,97%).

Kada je reč o kanalima prodaje osiguranja, u Hrvatskoj se, prema Zorićevoj izjavi, neživotna osiguranja plasiraju najviše preko internih zastupnika, i to 39,1 procenat, zatim preko zaposlenih u osiguravajućim kućama 21,7 posto, dok se

preko agencija za zastupanje generiše 19,3 posto premije neživotnih osiguranja. Zanimljivo je i to da se čak 24,3 posto usluga životnih osiguranja proda preko internih zastupnika, 21,8 procenata preko agencija, 11,1 posto ostvare zaposleni u direktnoj prodaji u osiguravajućim kućama, dok se preko banaka ostvaruje najveći plasman od 36, 2 procenta. Iz izlaganja Damira Zorića treba izdvojiti i njegov savet kolegama povodom hrvatskog iskustva s liberalizacijom cena premije osiguranja od automobilske odgovornosti, koja je uzrokovala pad cena, tako da je prosečna premija po ovoj vrsti iznosila 929 kuna na kraju 2016. godine. Tim povodom, on je savetovao zemlje u okruženju koje se pripremaju za liberalizaciju da se ne takmiče spuštanjem cena već produktivnošću, inovacijama i kvalitetom usluge.

O Makedonskom tržištu osiguranja od **Trajčeta Latinovskog** iz Nacionalnog biroa za osigurivanje moglo se saznati da na tom tržištu posluje 15 društava, da je ukupna premija u 2016. iznosila 141,8 miliona evra, dok je prosečna premija po stanovniku 68,5 evra, a udeo osiguranja u BDP-u 1,44 posto.

Maja Krumberger, direktorka Slovenačkog zavarovalnog združenja, iznela je podatak da je ukupna premija osiguranja u Sloveniji u 2016. godini iznosila dve milijarde evra, kao i da životno osiguranje ima najveći udeo u tržišnoj premiji od 27,3 posto. Što se udela ostalih osiguranja tiče, zdravstveno zauzima udeo od 24,4 posto, imovinska osiguranja 12,2 posto, kasko 11,6 posto, auto-odgovornost 11 posto, te osiguranje od nezgode 4,8 posto udela u ukupnoj tržišnoj premiji. Pored osnovnih pokazatelja stanja na slovenačkom tržištu, Krumberger je od najvažnijih tržišnih događaja navela pripremu za IDD direktivu Evropske unije, reformu zdravstva i Uredbu o dokumentima s ključnim informacijama za upakovane investicione usluge za male ulagače i investicione osiguravajuće usluge (PRIIPs).

Ukupna premija osiguranja u Srbiji u 2016. godini iznosila je 742 miliona evra, podatak je koji je u predstavljanju tog tržišta naveo **Duško Jovanović**, predsednik Udruženja osiguravača Srbije. Udeo auto-odgovornosti u ukupnoj premiji iznosi 33,96 posto, a potom slede životna osiguranja sa udelom od 25,95 procenta, na osiguranja imovine otpada 18,21 posto, automobilski kasko obuhvata 7,76 posto, a osiguranje od nezgode 4,9 posto udela. Kako Jovanović kaže, na tržištu Republike Srbije posluje 19 društava za osiguranje. Najveći udeo u premiji ima „Dunav osiguranje“ (25,68 odsto), a potom slede „Đenerali“ (22,25 odsto), DDOR (11,59 odsto), „Viner“ (10,67 odsto) i „Triglav“ (4,74 posto).

Jureći voz zvan Solventnost II

Na ovogodišnjoj konferenciji SorS-a glavnu temu i centralno mesto zauzela su predavanja o primeni direktive Solventnost II. **Sergej Simoniti**, direktor Agencije za nadzor tržišta osiguranja Slovenije, smatra da je uvođenje Solventnosti II u ovoj članici EU proteklo glatko i bezbolno zahvaljujući činjenici da su pripreme za njeno

uvođenje u Sloveniji trajale još od 2004. godine. Pored svih prednosti te direktive, on smatra i da je Solventnost II učvrstila vezu između osiguravajućih društava i nadzora nad osiguranjem zahvaljujući gotovo svakodnevnoj komunikaciji te dve strane.

Hrvatska iskustva na ovu temu iznela je **Gordana Letica**, članica Upravnog veća Hanfe, slikovitim opisom da je Hrvatska ulaskom u EU 2013. godine „uskočila u jureći voz“ zvan Solventnost II, ali da je prilagođavanje novonastaloj situaciji, koje je obuhvatilo mnogo rada i truda kako društava za osiguranje tako i nadzornog tela, bilo veoma uspešno. U hrvatskom udruženju Hanfa u toku je validacija godišnjih izveštaja za 2016. godinu i dospelog tromesečnog izveštaja za prvi kvartal tekuće godine. Kvalitet dostavljenih podataka na kraju validacije bio je zadovoljavajući, kazala je Letica, uz pohvalu upućenu osiguravačima zbog vidnog napretka u poređenju s prethodnim periodima izveštavanja. Ona je ovom prilikom upozorila osiguravače da obrate pažnju na dovoljnost premije i kombinovanu stopu koja u 2016. iznosi 95.

Primena direktive Solventnost II izložila je osiguravajuća društva većim troškovima, a to je posebno pogodilo manje osiguravače koji su bili u obavezi da nadgrade postojeće ili pribave nove programske platforme, povećaju broj zaposlenih i obezbede različite vrste edukacije. Dešavalo se i to da su domaća društva morala da angažuju konsultante. Neka društva su morala i da se spajaju, tako da je od 2013. pripojeno ukupno sedam društava, dok je u najavi spajanje još dva društva, a neki osiguravači okrenuli su se autsorsingu pojedinih usluga, najčešće na poslovima kompjuterske obrade podataka (IT usluge) i poslovima upravljanja imovinom. Prema rečima Gordane Letice, primena direktive uticala je i na znatan pad premije kod tradicionalnih vrsta životnih osiguranja i na porast premije *unite-linked* polisa. Taj rast prvenstveno se odnosi na nove jednokratne premije koje su u 2016. zabeležile rast od 148,7 procenata. Što se tiče *unit-linked* polisa, čija prodaja beleži veliki rast, udeo ove vrste osiguranja je u 2016. iznosio 16,6 posto, u poređenju sa 8,2 posto u 2015. godini ili 5,2 procenta u 2014, objasnila je Letica i dodala da to dovoljno govori u kom se smeru osiguravači života u Hrvatskoj kreću.

Okrugli stolovi i rasprave

Tokom drugog dana konferencije SorS u Sarajevu održani su okrugli stolovi i rasprave. Okrugli sto na temu vansudskog poravnjanja vodio je moderator **Marijan Ćurković**, a sto na temu saosiguranja i Zakona o zaštiti konkurencije **Zlatan Filipović**. Filipović je naglasio kako se u praksi koja se sprovodi u regionu dešava da je saosiguranje zapravo drugačije nazvano reosiguranje, te je stoga cilj da svako tržište jasno odredi šta je to saosiguranje, u kojim slučajevima je prihvatljivo, a kada bi ograničavalo konkurenciju na tržištu. Filipović je ovde pomenuo kako postoji i Direktiva EU, te da bi bilo logično uzimati je u obzir kada se odluke o reosiguranju i saosiguranju donose.

Jelena Lončar iz Narodne banke Srbije održala je predavanje o Strategiji implementacije Solventnosti II u Republici Srbiji. Tu strategiju, kako je ona naglasila, usvojio je IO Narodne banke Srbije pre godinu dana, 7. jula 2016. godine. Analizom ispunjenosti uslova iz čana 4. Direktive Solventnost II utvrđeno je kako u Srbiji nijedno društvo, prema trenutnim informacijama, nije u režimu malih društava. Takođe, utvrđeno je da postoji adekvatan nivo spremnosti kapaciteta za primenu drugog stuba Solventnosti II, dok, prema njenoj izjavi, društva očekuju da će biti spremna za primenu Solventnosti II u periodu između 2018. i 2021. godine. Značajan test spremnosti za primenu te direktive, kako tvrdi Jelena Lončar, biće sprovođenje kvantitativne studije uticaja.

Konferencija koja okuplja prijatelje

Na kraju izveštaja o ovogodišnjoj konferenciji SorS održanoj u hotelu „Bristol“ u Sarajevu treba preneti i poruku Zlatana Filipovića, generalnog sekretara Udruženja osiguravajućih društava SorS i direktora „Bosna reosiguranja“, da SorS ima u planu dalje unapređivanje konferencije kako bi se i u budućnosti održalo tako veliko interesovanje za učešće, ali i podstaklo da ono bude još veće. Učesnici konferencije iz 18 zemalja (Nemačke, Slovenije, Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Poljske, Engleske, Austrije, Italije, Švajcarske, Makedonije, Rusije, sa Kipra, iz Francuske, Češke, Libana i Turske) samo potvrđuju da je susret u Sarajevu idealno mesto kako za informisanje i upoznavanje tako i za sklapanje budućih poslova i saradnje. Popularnost SorS-a dokazuje i to da mu se mnogi učesnici vraćaju, kao mestu na kome akcenat nije samo na poslu već i na susretu dugogodišnjih prijatelja.